

מאמר ב' • תקון המדות

Mussar · Hebrew with Nikud and a Literal Translation

ON THIS PAGE

This page begins by explaining that the one who doesn't even know what to ask is in the worst spiritual state, like a foolish person who misses out on everything because he's focused on trivialities. It then transitions to a profound chiddush from Chazal: what we perceive as 'nature' is actually a constant miracle, and what we call 'miracles' are truly the natural order for those who cling to Hashem. The core lesson is that everything exists only by Hashem's decree, and this decree is conditional on our avodah.

Nikud and the literal translation are a learning aid prepared by the editor (AI-assisted, pending review), not the sefer's own vowelization.

ושאינו יודע לשאול את פתח לו.

And for one who does not know how to ask, you open for him.

השאינו יודע לשאול גרוע מכלם.

The one who does not know how to ask is worse than all of them.

הרשע אינו רוצה את הנשמה לגמרי,

The wicked person does not want the neshama at all,

והתם טועה באמצעים של ברור המדות,

And there he errs in the means of clarifying the midos,

והשאינו יודע לשאול אינו יודע מאומה מקיום התורה.

And one who does not know how to ask, knows nothing at all about the fulfillment of the Torah.

כמשל הידוע אשר שני אנשים חלקו בדין העטור.

Like the well-known parable where two people argued in a din (judgment) about the adornment.

זה אמר שהדין עם הט"ז, שהעטור של הכוס כך הוא וזה אמר שהדין עם המגן אברהם שהעטור של הכוס כך הוא.

This one said that the halacha is with the Taz, that the adornment of the cup is thus, and this one said that the halacha is with the Magen Avraham, that the adornment of the cup is thus.

וישב שם עוד איש אחד והוא אמר בזה הלשון:

And another man sat there, and he said in this language:

ואני אומר שהדין עם מי שסובר אשר העטור הוא רק בתוכו, ולא שיהיה מלא על כל גדותיו.

And I say that the judgment is with one who holds that the adornment is only within him, and not that it should be full over all its banks.

ושאלו אותו מאין תדע?

And they asked him, 'From where do you know?'

ענה בפשטות גמורה:

Answer with complete simplicity:

ודאי כן.

Certainly so.

כי אם יהיה מלא על כל גדותיו ישפך ממנו על בגדיו ונעשה רכב עליו.

For if it will be full to all its banks, it will spill from it onto his clothes and become a stain upon them.

זה האדם הוא בגדר שאינו יודע לשאול.

This person is in the category of one who does not know how to ask.

אינו יודע כלום מה היא תורה,

he knows nothing at all what Torah is,

מה הוא עבודה, מה היא לשמה,

What is avodah? What is 'lishmah' (for its own sake)?

ומה הוא ברור המדות, אלא הוא חם רק על הרקב שבבגדו וכל מעשיו הוא כמו הגולם.

And what is the clarification of character traits? Rather, he is zealous only about the mixture in his garment, and all his actions are like a golem.

לאדם הזה צריך אתה לפתח לו ולהסביר לו כי הוציאנו ה' ממצרים ונתן לנו את התורה,

To this person, you need to open up to him and explain to him that Hashem took us out from Mitzrayim and gave us the Torah,

ולפתח מוחו שידע לבקר את החיים שלו באיזה עולם הוא נמצא ואל מה הוא רודף,

And to open his mind so that he should know to critique his life, in what world he is found, and after what he pursues,

ואיך שחיייו הוא כמו המשל הידוע,

And how his life is like the well-known parable,

שְׁכֵלֵב אֶחָד הָיָה לוֹ חֲתוּנָה אַחַת בְּתוֹךְ הָעִיר,

that one dog had one wedding inside the city,

וְחֲתוּנָה שְׁנִיָּה חוּץ לָעִיר, וְרָצָה לְהֵנֹת מִשְׁנֵיהֶם.

And a second wedding outside the city, and he wanted to enjoy from both of them.

עָשָׂה חֲשׁוֹבֹן לְעַצְמוֹ כֹּה:

He made an accounting for himself thus:

הַחֲתוּנָה שֶׁבְּתוֹךְ הָעִיר יֵשׁ לִי בְיָדִי וְקָרוֹב אֲנִי לָהּ וְלֹא אֶפְסִיד אוֹתָהּ כָּלֹם,

The wedding that is within the city, I have it in my hand, and I am close to it, and I will not lose anything of it,

וְהַחֲתוּנָה שֶׁמִּחוּץ לָעִיר רְחוֹק אֲנִי מִמֶּנָּה וְאוֹכֵל אֲנִי לְהִפְסִידָהּ,

And the wedding that is outside the city, I am far from it and I might lose it,

אֲנִי אֶעֱשֶׂה כֹּה:

I will do so:

אֵלֶּה מִתְחִלָּה לְחֲתוּנָה הָרְחוֹקָה וְאַחֲטוּף שָׁמָּה, וְהִקְרוֹבָה לֹא אֶאֱחָר אוֹתָהּ, וְלֹא הִרְגִּישׁ סִכְלוּתוֹ.

I will go first to the distant wedding and grab there, and the nearby one I will not delay, and he did not feel his foolishness.

כִּי אִם יֵלֶךְ לְחוּץ הָעִיר תִּהְיֶה פְּלוּגִית הַקְרוֹבָה וּבְתוֹךְ הָעִיר הָרְחוֹקָה.

For if he goes outside the city, Plonis will be the close one, and inside the city, the distant one.

הָלַךְ חוּץ לָעִיר, כְּשֶׁבָּא שָׁמָּה כָּבַר אֶחָד הַמוֹעֵד.

He went outside the city, when he arrived there, one of the appointed times had already passed.

הָלַךְ בַּחֲזָרָה לָעִיר, טָרַם בָּא כָּבַר נִגְמָרָה הַחֲתוּנָה וְנִשְׁאַר קֶרֶם מִכָּאן וְקֶרֶם מִכָּאן.

He went back to the city; before he even arrived, the wedding was already over, and he was left bald from here and bald from here.

כֹּה הוּא בְּעוֹלָמוֹ:

So it is in his world:

רוֹצֵה לְבָלַע כָּל הַמָּמוֹן וְהַכְּבוֹד וְרוֹצֵה לְרַקֵּד עַל כָּל הַחֲתוּנוֹת,

He wants to swallow all the money and the honor, and he wants to dance at all the weddings,

וּמָה שֵׁיֵשׁ לוֹ אֵינוֹ רוֹצֵה וְרוֹצֵה רַק מָה שֵׁאִין לוֹ,

And what he has, he does not want, and he wants only what he does not have,

וּמָה שֵׁאִין לוֹ אֵינוֹ מִשְׁיֵג וּבְתוֹךְ כֹּה מְאֻבָּד מָה שֵׁיֵשׁ לוֹ.

And what he does not have, he does not attain, and in the interim, he loses what he does have.

זכה תסביר אליו עד שיתחיל לראות בעיניו ולשמוע באזניו מה לרחק ומה לקרב.

If he merits, you should explain to him until he begins to see with his own eyes and hear with his own ears what to distance himself from and what to draw close to.

פרק ו.

Chapter 6.

מורגל בדעת האדם לשפוט את הדבר אשר מתמד להיות ולא היתה עת שהיה נעדר מציאותה חושבהו לטבע.

It is accustomed in a person's mind to judge a thing that is always in existence, and there was never a time that its existence was lacking, to consider it as nature,

אינו מתפלא על הדבר הזה כלום,

he does not wonder about this matter at all,

כאילו היה לו הכרה והכרח שמחייב הדבר הזה להיות כה.

As if he had an awareness and a necessity that this matter is obligated to be so.

ואדרבה, כל הקשיא והפליאה היתה בעת שציר כי הדבר יסוד מלהיות ויעדר מציאותה.

And on the contrary, all the difficulty and wonder was at the time it was conceived that the thing would fundamentally cease to be and disappear from its existence.

והדבר אשר יאורע על דרך מקרה והוא רואה אותה לדבר חדש שאתמול לא היה כה,

And the matter that occurs by way of chance, and he sees it as a new thing, that yesterday it was not so,

ואין מפרסם כל כה, שופט אותו לגם.

And it is not so well known, he judges it as a miracle.

כי על פי הכרתו נמנע הדבר מלהיות ואין מציאותה נבנה אלא משלילת הטבע.

For according to his recognition, the matter is prevented from being, and its existence is built only from the negation of nature,

והעדר החיוב, ומפני מה היה הדבר,

and the absence of obligation, and why was the matter so,

על זה יענה גם הוא.

To this, he too will respond.

ואין השגתנו מחייב את זה, והוא בכלל תכלית הידיעה שלא ידע.

And our comprehension does not necessitate this, and it is included in 'the ultimate knowledge is that we do not know.'

למשל, התמדת כדור הארץ התלוי וקיימת.

For example, the persistence of the earth, suspended and existing,

לא יעורר שום פלא על דעת האדם והפֿרתו,

it will not arouse any wonder concerning a person's mind and his recognition,

ומעולם לא עֿכב האדם את עצמו בלכתו על הארץ לעמוד ולהתפלא איה יעמוד הכדור הזה,

And never did a person stop himself while walking on the earth to stand and wonder how this sphere stands,

ועל מה קים הדבר הזה, ומעולם לא עלה על דעת האדם לפחד אולי יפול הארץ,

And upon what does this thing exist, and never did it enter a person's mind to fear perhaps the earth will fall,

ואולי ידעזע כל הכדור המֿחבר הזה?

And perhaps this entire connected sphere will be shaken?

זה לא קשה לו כלום.

This is not difficult for him at all.

התמדת קיומו מסיר ממנו השאלה הרגל החושים,

The persistence of its existence removes from it the question of the habit of the senses,

נושא אל דעתו החלטָה גמורה כי כך מֿחֿיב הדבר להיות ומאין יִגֿלד השנוי?

He carries into his mind a complete decision that this is how the matter is obligated to be, and from where will the change be born?

והידֿיעה הזאת הוא אִצֿלו מהמֿפֿרסמות שאינה צריכה ראיה.

And this knowledge, for him, is among the well-known truths that do not require proof.

העבר הוא מופת חותכו הגוזר על הדבר כי מֿכֿרח אתה לִמֿים ולעמוד בהנה ובעתיד.

The past is a conclusive proof that decrees concerning the matter that you are obligated to fulfill and to stand firm in the present and in the future.

ואחת יודע, כי טבע הוא וכך טבע הדבר.

And one thing I know, that it is nature, and such is the nature of the matter.

וכי תשאלו אותו מה זה טבע,

And if you ask him, 'What is nature?'

מה זה מהותו, באמת אינו יודע מה שאחר מלת הטבע מִבֿנה לו,

What is its essence? Truly, he does not know what is understood by him after the word 'nature',

ומפני מה הוא מִקֿים עודנו,

And for what reason does He sustain him still,

הוא נושא פנים להרגלו הישן בלתי למרוד בו לשבור החלטותיו המדמות המביאות מחושי החיצונים
אשר לא יעמיקו בעצם הדבר כי יחזו המראה ויסתפקו בזאת לבד,

He shows favor to his old habit, not to rebel against it, to break his imagined decisions that come from his external senses, which do not delve deeply into the essence of the matter, for they see the appearance and are satisfied with that alone,

ועל יסוד החושים בנה האדם בגין הטבע וקיומו,

And upon the foundation of the senses, man built the structure of nature and its existence,

בלתי דורש מה טבע ומה כחו מיברא לו,

without seeking what is the nature and what is the power that is created for him,

ועל הנסים והנפלאות שעבר עלינו מיום היותנו לעם ה' ועד עכשיו,

And for the miracles and wonders that have passed over us from the day we became Hashem's nation until now,

יען שמציאותם הם על דרך מקרה ומאורע,

Because their existence is by way of happenstance and occurrence,

קורא את הדברים האלה לנסים כמו יוצאי מן הכלל של הטבע,

He calls these matters miracles, like exceptions to nature,

ועברו על גבולי ההבנה והוא רואה אותם כמו ששדדו את ממשלת הטבע,

and they crossed the boundaries of understanding, and he sees them as if they plundered the dominion of nature,

ומרדו במלכותו, ואינו מבין כלל דרך מציאותם,

and they rebelled against His Kingship, and he does not understand at all the way of their existence,

ורחוק שכלם ממנו ומתפלא עליהם הרבה,

And it is far that all of them are from it, and he wonders about them greatly,

ולא יוכל למצוא שום סבה שיחייב זה על פי דרך הטבע וגזרת השכל.

And he will not be able to find any reason that would oblige this according to the way of nature and the decree of the intellect.

וכן על התמדת חיי האדם אין האדם מהרהר ומפקפק עליו כלל איך יצור התמדתו וקיומו ואם יאָרע כי
יחטוף חס ושלום לאדם המנות פתאום אחר בריאות הגוף ושמחת הנפש.

And so too, regarding the continuity of a person's life, a person does not ponder or doubt it at all, how its continuity and existence can be conceived, even if, chalila, death suddenly snatches a person after the health of the body and the joy of the soul.

על זאת יתפלא האדם וישתומם למראה הזאת וישאל שאלות ותמיהות.

About this, a person will be amazed and astonished at this sight, and he will ask questions and wonders.

ואמנם מצינו לחז"ל דרך אחרת לגמרי בזה.

And indeed, we find that Chazal have a completely different path in this matter.

המה ראו כל הדברים האלה הפוך מקצה אל הקצה.

They saw all these matters reversed from one extreme to the other.

השפּטתם על כל הפליאות וההרגליות היתה כעין חדש לגמרי והשקפתם על כל דרכי הטבע ודרכי הנסים היתה במבט יותר פנימי והוציאו ההחלטה האמתית בענינים האלה מהמה נראה המשפט להפוך,

Their judgment on all wonders and habitual occurrences was as if completely new, and their perspective on all ways of nature and ways of miracles was with a more inner gaze, and they brought forth the true decision in these matters, from which the judgment appears to be reversed,

כי הטבע הוא הנס והנס הוא הטבע.

For nature is the miracle, and the miracle is nature.

הכדור הארץ אשר החושים שופטים אותו לטבע,

The earth, which the senses judge to be nature,

אמרו באמת עליו כי תולה ארץ על בלימה,

They truly said about him that he 'hangs the earth on nothingness,' (Iyov 26:7)

על בלתי מה, ורק בנם הוא עומד.

Upon nothing, and only their son stands.

אין כאן דבר מה שיתמך את הכדור, ואין כאן יסוד של כל שהוא אשר יכון עליו כל הארץ הזאת.

There is nothing here that will support the sphere, and there is no foundation here whatsoever upon which this entire earth will be established.

ועל מה, באמת, תולה כל הדבר הכבד הזה?

And upon what, truly, does this entire weighty matter depend?

על גס לבד, על גזרת ה', שכה גזר עליו הבורא שיקום ולכן הוא קם ועומד.

Only through a miracle, through the decree of Hashem, that thus the Creator decreed upon him that he should rise, and therefore he rises and stands.

אין כל קיומו ונפילתו תלוי בעצם הכדור ולא בשום דבר מה,

His entire existence and his downfall are not dependent on the essence of the ball, nor on anything else at all,

ואין שם בתוכו ובתחתיתו שום כח ויסוד ותומך אשר יחבר וידבק כל חלקי הכדור ויחזקם ויקשרם,

And there is not within it and at its base any power, foundation, or support that will connect and bind all parts of the sphere, and strengthen them and tie them together,

וַיֵּאָחֵז לוֹ שֶׁיָּקוּם וְלֹא יִפּוֹל.

And he should grasp for himself that he will rise and not fall.

אֲלֵא מָה הוּא כֹחַ הַמַּחֲבֵר וְהַאוֹחֵז?

Rather, what is the power that connects and holds?

הוּא רַק כֹּחַ ה'.

It is only the strength of Hashem.

דְּבוּרוֹ וּמֵאֲמָרוֹ שְׁגֹר שָׂכַן יִהְיֶה וַיְהִי כֵן.

His word and His utterance, which He decreed that so it should be, and so it was.

נִסְּ הוּא וְאֵינוֹ נִמְצָא טֶבַע כָּלֵל בְּמַצִּיאוֹת.

It is a miracle, and nature is not found at all in reality.

הַנִּסְּ הוּא הַיְסוֹד, וְהַנִּסְּ הוּא הַכֹּחַ,

The miracle is the foundation, and the miracle is the strength,

וְהַנִּסְּ הוּא הַמַּעֲמִיד כָּל הַדָּבָר וַיִּתְּמֶה לוֹ שֶׁלֹּא יִפֹּל וְאֵינוֹ נִמְצָא שָׁם כְּלוּם זוּלַת זֶה,

And the miracle is what sustains the entire matter and supports it so that it should not fall, and nothing is found there besides this.

וְלֹא יוֹכֵל הָאָדָם אֶף לַחֲלוֹם וּלְדַמּוֹת שְׁמָא יֵשׁ שָׁם,

And a person cannot even dream or imagine that perhaps there is there,

כִּי לֹא יֵשׁ שָׁם כְּלוּם, כִּי תוֹלָה הָאָרֶץ עַל בְּלִימָה,

For there is nothing there, for He hangs the earth upon nothingness,

עַל אִין וְאַפֶּס, עַל שְׁלִילַת הַיְשׁוּת לְגַמְרִי.

Concerning nothingness and naught, concerning the complete negation of being.

וּמָה הוּא כָּל הַיֵּשׁ וְהַבֵּית אַחִיזָה וְהַיְסוֹד?

And what is all the 'yesh' (substance/being), and the 'bayis achiza' (grasping house/foundation), and the 'yesod' (foundation/root)?

הוּא רַק גְּזֵרַת ה'.

It is only a decree of Hashem.

וְנִמְצָא מִזֶּה, כִּי הַטֶּבַע הוּא הַנִּסְּ.

And it is found from this, that nature is the miracle.

וכן אם נביט בחיי האדם אין מהות החיים דבר מוכן לאדם שיוכל להעז לפננו ולומר החיים הוא זה והחיים היא זאת,

And so too, if we look at a person's life, the essence of life is not something understood by a person, that he could dare to say before it, 'Life is this,' or 'Life is that.'

אלא האדם אשר יודה ולא יבוש יאמר נשלל ממנו השגה זאת לגמרי ואין אני יודע סוד החיים כלום,

Rather, the person who admits and is not ashamed will say, 'This comprehension has been completely taken away from me, and I know nothing at all of the secret of life.'

ואין אני מבין איך מתנועע דבר ממקום זה למקום זה,

And I do not understand how a thing moves from this place to that place,

כי אין אני רואה אותו בשכלי,

for I do not see Him with my intellect,

כי אם בחושים, והחושים אינם רואים עצם התנועה ומהותו איך עין רואה ואיך אזן שומעת,

but only through the senses, and the senses do not see the essence of the movement and its nature, how an eye sees and how an ear hears,

ואיך רגלים הולכים, ואיך המוח מכיר,

And how do feet walk, and how does the brain recognize,

כי זה סוד להם ונסתר מהם,

For this is a secret to them and hidden from them,

והוא בכלל תכלית הידיעה שלא נדע.

And this is included in the ultimate knowledge: that we do not know.

ורק מה שרואים החושים הוא פעלת התנועה ופעלת החיים,

And only what the senses see is the action of movement and the action of life,

אבל העצמים והמהיות והכחות נפלא ונסתר מהם לגמרי,

But the essences and the true natures and the powers are completely wondrous and hidden from them,

ואין השכל יודע מציאות התנועה והחיים אלא באמצעות הנמצא אשר ישיגו החושים.

And the intellect does not know the reality of movement and life except through the existing thing that the senses perceive.

ונמצא באמת. כי החיים הוא גם ואין בהשגתנו להבין זה כלום,

And it is found in truth, that life is also, and it is not within our grasp to understand this at all,

וכל שכן שהמות הפתאומי ואף ההרגלי הוא נסתר מעין השכל,

And all the more so that sudden death, and even habitual death, is hidden from the eye of the intellect,

מה חי בקרבו ומה מת בקרבו,

what lives within him and what dies within him,

מה הייה בו קדם ומה יצא ממנו,

what was in him before and what came out from him,

כי אין החושים רואה הבדל בין החי ובין המת ומה מת בקרבו,

For the senses do not see a difference between the living and the dead, and what has died within it,

מה הייה בו קדם ומה יצא ממנו,

what was in him before and what came out from him,

כי אין החושים רואה הבדל בין החי ובין הדומם בלתי התנועה בלבד,

For the senses do not see a difference between the living and the inanimate, except for movement alone,

והתנועה הזאת לא ראו אותה מקדם ולא אחרי כן,

And this movement, they did not see it before and not afterwards,

אלא מקדם ראו הפעלה ואחרי כן לא,

Rather, beforehand they saw the action, and afterwards, no,

ומפני מה חסר עתה הפעולה,

And because of what is the action now lacking,

אינו יודע. ונמצא לכן הענין הוא סוד טמון וגנוז,

he does not know, and therefore the matter is a hidden and concealed secret,

ואין אדם יודע מהו כלל.

And no person knows what it is at all.

גם הוא ואין השכל מחייב כן ולא שום חכם יודע ממנו כלום.

Also he, and the intellect does not obligate so, and no wise man knows anything from him.

והפך מזה הנס הוא הטבע, כמו שכתוב בתורה "שומר מצוה לא ידע רע".

And the opposite of this, the miracle, is nature, as it is written in the Torah, "One who guards a mitzvah will not know evil."

אם האדם שומר מצוה, אז לא ידע שום דבר רע,

If a person observes a mitzvah, then he will not know any evil thing,

כי כל הדברים הרעים והדברים המזיקים לא יוכלו להרע לו ולהזיק אותו כלל,

For all the bad things and the harmful things will not be able to do him bad and to harm him at all,

המים לא ישטפנו והאש לא ישרפנו והחיה רעה לא תזיקנו,

The waters will not sweep him away, and the fire will not burn him, and the evil beast will not harm him,

ובטל נגדו כל הטבע, ואדרבה,

And all of nature was nullified before him; on the contrary,

שכל הטבע אל השומר מצוה,

that all of nature is for the one who observes a mitzvah,

כמדרגת העבד אל אדוניו,

like the level of the servant to his master,

אשר ישמשנו לו ויכניע אליו ויעשה כל מה שיגזור עליו לעשות,

that he will serve Him for himself, and submit to Him, and do everything that He decrees upon him to do,

ומפני מה בטל אצלו כל כחות הטבע,

And because of what were all the forces of nature nullified for him,

מפני שהוא שומר מצוה, ואף שאין האדם רואה הסבה הנה לסבה טבעית,

Because he observes a mitzvah, and even though a person does not see this cause as a natural cause,

כי על פי חזיון הדמיוני מה שיהי הסבה הזאת למסובב הנה וכי מפני שהוא שומר מצוה יודעו הטבע
מלפניו ויהיו כל הכחות משעבדים אליו לעשות בהם מה שלבו חפץ,

For according to an imaginary vision, what connection does this cause have to this effect? And is it because he observes a mitzvah that nature will tremble before him, and all forces will be subservient to him, to do with them whatever his heart desires?

זהו אינו פירקא כלום.

This is no refutation at all.

הלא הכל יודעים שאבן השואבת מושך אליו הפרזל,

Is it not so that everyone knows that a magnet draws iron to itself,

ואם יעזי אחד לצעק ולהכחיש זאת בטענה,

And if one dares to cry out and deny this with an argument,

מי אמר זה ואיך ימשוך אותו,

Who said this, and how will he draw it,

ומפני מה הוא, הלא שוטה גדול הוא,

And why is he like this? Is he not a great fool?

כי המפרסמות אין צריכין ראיה.

For things that are well-known do not require proof.

כן ממש, כי השומר מצוה לא ידע דבר רע, לא דבר חדש הוא, ולא מקרה של גס, אלא הנס הזה הוא הטבע.

Yes, truly, for one who guards a mitzvah will not know an evil thing; it is not a new thing, and not an incident of a miracle, rather this miracle is nature itself.

כי הדבר הזה מפרסם לנו מאד,

For this matter is very well known to us,

כי כל היראים האמתיים ראו זה בחוש והבחינו זה בנסיון,

For all true yirei Shamayim saw this with their senses and discerned this through nisayon,

כמו שמצינו על רבי חנינא בן דוסא שלקח הערוד על כתפיו והוליכו בבית המדרש להורות הלכה ברבים,

Just as we find concerning Rabbi Chanina ben Dosa, who took the arud (a venomous snake) upon his shoulders and carried it into the Beis HaMidrash to teach a halacha publicly,

כי אין הערוד ממית.

For the arad (a type of snake) does not kill.

ולו לא היה טבעו של הדבר כן כי אין לערוד כח להמית אלא באמצעות החטא,

And if the nature of the matter were not so, for the arad (serpent) has no power to kill except through the means of sin,

ומפני מה לא המית לרבי חנינא בן דוסא?

And why did He not put to death Rabbi Chanina ben Dosa?

נס היה אז, ושליטת הטבע הוא ואין הדבר הזה מתמיד להיות,

It was a miracle then, and it is a negation of nature, and this thing does not continue to be,

אלא דרך מקרה הוא, כי לרבי חנינא נודמן לו גס,

Rather, it is by way of happenstance, for to Rabbi Chanina a miracle occurred to him,

מפני מה הביאו לבית המדרש, האם להתפאר?

For what reason did they bring him to the Beis HaMidrash? Was it to boast?

ומה הוציא מזה משפט כי אין הערוד ממית אלא החטא.

And what judgment did he derive from this? That the arad (snake) does not kill, but rather the sin.

הלא גם היה, ועל פי טבע גם הערוד ממית להשומר מצוה גם כן.

Was it not a miracle? And according to nature, even the arad snake would kill one who observes a mitzvah as well.

אלא הוא הדבר שאמרנו, כי מה שנדמה לנו לנס הוא בעצם טבע.

Rather, this is the matter that we said, that what appears to us as a miracle is in essence nature.

כי הטבע גופא מה היא?

For nature itself, what is it?

רק גזרת ה', ובלעדי הגזרה לא תוכל כלל להתקיים,

Only the decree of Hashem, and without the decree it cannot exist at all,

כי אין ואפס הוא ולא שום ממשות יש בה,

for it is naught and nothingness, and there is no substance whatsoever in it,

אלא כל הממשות הזאת וכל הישות שאנו רואין הוא רק כי כך גזר הבורא להיות ויהי כן.

Rather, all this tangibility and all this existence that we see is only because thus the Creator decreed it to be, and it was so,

והגזרה היתה ממשות ימי בראשית על תנאי זה כי לא תזיק למי שמקיים רצונו,

And the decree was from the Six Days of Creation on this condition: that it will not harm one who fulfills His will,

כמו שכתוב: "אם לא בריתי יומם ולילה, חקות שמים וארץ לא שמתי".

As it is written: "If not for My covenant day and night, the statutes of heaven and earth I would not have set."

ולכן במקום המצוה שם סר גזרה הקדומה,

And therefore, in the place of the mitzvah, there the ancient decree is removed,

וכיון שסר הגזרה אין כאן טבע כלל,

And since the decree has departed, there is no nature here at all,

ובמקום החטא שם קים הגזרה,

And in the place of the sin, there the decree exists,

ולכן לא הערוד ממית אלא החטא הוא ממית,

And therefore, it is not the snake that kills, but rather the sin, that is what kills,

וכך טבע הדבר.

And such is the nature of the matter.

וכן ברבי פנחס בן יאיר שהלך לקיים מצות פדיון שבויים ופגע בנהר,

And so too with Rabbi Pinchas ben Yair, who went to fulfill the mitzvah of pidyon shvuyim (redeeming captives) and encountered a river,

אָמַר לוֹ פִּלּוּג נִהְיָא, וְאָמַר לוֹ הִנֵּה אַתָּה סָפֵק אִם תִּקְיִים הַמִּצְוָה וְאֲנִי בְּיָדַי מְקִיִּים גְּזֵרַת ה',

He said to him, 'Divide, river!' And the river said to him, 'You are in doubt if you will fulfill the mitzvah, but I certainly fulfill the decree of Hashem!'

וְנִצְחוּ בְּמָה שֶׁאָמַר לוֹ גּוֹזְרִי עָלֶיךָ.

And they were victorious through what he said to him, 'I decree upon you.'

וּבְמָה נִצְחוּ?

And with what did they merit victory?

הוא רק בשביל היסוד האמור שכל מרוצת הנהר וקיומו הוא רק בשביל קיום התורה "אם לא בריתי
ימם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי" (ירמיהו ל"ג).

It is only for the aforementioned foundation, that all the river's flow and its existence is only for the fulfillment of the Torah, as it says,
"If not for My covenant day and night, I would not have set the statutes of heaven and earth" (Yirmiyahu 33).

וְלֵכֵן בַּמָּקוֹם קִיּוֹם הַתּוֹרָה לֹא הָיְתָה גְּזֵרַת ה',

And therefore, in the place of fulfilling the Torah, the decree of Hashem did not live,

לֵכֵן מוֹכְרָח אַתָּה לִפְלֹג לוֹ,

Therefore, you are compelled to separate for it,

וְהַסָּפֵק שֶׁלִּי גָדוֹל מִיָּדַי שֶׁלְּךָ,

And my doubt is greater than your certainty,

וְכָל קִיּוֹם הַיָּדַי שֶׁלְּךָ, הוּא מִפְּנֵי הַסָּפֵק שֶׁלִּי,

And your entire certain existence, it is because of my doubt,

וְלֹא לְבַד בַּמָּקוֹם קִיּוֹם עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה שֶׁל הַתּוֹרָה,

And not only in the place of fulfilling the Torah's positive and negative commandments,

גַּם מִפְּנֵי דִרְכֵי שְׁלוֹם גָּזַר עַל הִנֵּה לִפְלֹג.

Also, because of the ways of peace, He decreed upon the river to divide,

כִּי גַם בְּעַד הָעֶכוּ"ם שֶׁהָלַךְ עִמּוֹ אָמַר אֶל הִנֵּה לִפְלּוֹג מִפְּנֵי הַטַּעַם,

For even on behalf of the idol worshipper who went with him, he said to the river to split because of the reason,

כִּי כִּהְיוּ עוֹשִׂין לְבָנֵי לֵוִי וְדִרְכֵי שְׁלוֹם הוּא (חולין ז').

For this is what we do for the Bnei Levi, and it is for the sake of peace (Chullin 7a).

הֲרִי לָנוּ עַד כַּמָּה גָּדוֹל כַּחַ שֶׁל שׁוֹמֵר מִצְוָה וְאַף מִצְוָה שֶׁל דִּרְכֵי שְׁלוֹם שֶׁבִטֵּל אֶצְלוֹ כָּל הַטַּבַּע,

See for us how great is the strength of one who observes a mitzvah, and even a mitzvah of 'ways of peace,' that all of nature is nullified for him,

ומששת ימי בראשית כל הטבע נבנה על תנאי זה שתהא בטל ומשעבד לעושי רצונו של מקום.

And from the Six Days of Creation, all of nature was built upon this condition: that it should be nullified and subservient to those who do the will of the Omnipresent.

ובן פריד הגמרא (קדושין ל"ט) על שלוח הקן שאמרה תורה והארכת ימים,

And the Gemara (Kiddushin 39) raises a difficulty regarding sending away the mother bird from its nest, concerning which the Torah said, "and you will lengthen your days,"

אם נפל מן הגג היכן אריכות ימיו של זה,

If he fell from the roof, where is the length of this one's days?

ומקודם פריד הגמרא מי יאמר שהיה כן והלא שומר מצוה לא.

And earlier the Gemara asks, 'Who will say that it was so? But one who guards a mitzvah, no!'

ידע דבר רע ולא יוכל להזיק הדבר הזה במציאות,

He will know an evil thing, but this thing will not be able to harm him in reality,

ומוכרח הגמרא לומר שראו מעשה שכן היה,

And the Gemara is forced to say that they saw an incident that it was so,

ואחר כך פריד הגמרא שמא הרהר בעבירה,

And afterwards the Gemara asks, perhaps he had a sinful thought,

ועל כן הקשה המקשה שעל זה גופא צריך להגן עליו המצוה שלא ירהר בעבירה.

And therefore, the questioner asked that on this very point, the mitzvah needs to protect him, that he should not have sinful thoughts.

רואין אנו מזה עד כמה היו בטוחים וחזקים ביסוד זה כי שומר מצוה לא ידע דבר רע הוא טבע לפני כל,

From this we see how much they were secure and strong in this principle, that 'one who keeps a mitzvah will not know an evil thing' is a nature before all,

וזאת היא הטבע האמיתית.

And this is the true nature.

והטבע שאנו קוראים טבע היה אצלם לגס וטבע שקר עד אשר התפעלו על המעשה איה נפל מן הגג ואיה מת מן.

And the nature that we call nature, for them it was a miracle and a false nature, until they were astonished at the deed, how he fell from the roof and how he died from.

הנפילה הזאת, הלא שקר הוא כי לשומר מצוה יזיק הנפילה והטבע האמיתית הוא השומר מצות וזהו החיים שלנו.

This falling, is it not a falsehood that for one who keeps a mitzvah, the falling will harm him? For the true nature is the one who keeps mitzvos, and this is our life.

והחיים האלו לא יוכל הנפילה להזיק,

And these lives, the falling will not be able to harm,

כי מה שייך הנפילה הזאת להחיים של קיום התורה וכי הנפילה החטיא לו וסר מן התורה או?

For what connection does this fall have to the life of Torah observance? And did the fall cause him to sin and turn away from the Torah then?

וכיון שלא סר מן התורה מפני מה מת מן הנפילה,

And since he did not turn away from the Torah, why did he die from the fall?

כי אמנם אין הנפילה ממית אלא החטא ממית וכיון שעלה לקיים את התורה אין כאן חטא אלא שומר את המצוה,

For truly, the falling itself does not kill, rather the sin kills. And since he rose to fulfill the Torah, there is no sin here, rather he is guarding the mitzvah.

ושומר מצוה לא ידע דבר רע,

And one who guards a mitzvah will not know an evil thing,

ואיך מת?

And how does he die?

ואף שאמרו חז"ל כי 'פול הנפל הראוי ליפול מששת ימי בראשית ונמצא שהגזרה היתה קודם שמירת המצוה ואם אמנם ששומר מצוה לא ידע דבר רע,

And even though Chazal said that 'the one destined to fall, falls' from the Six Days of Creation, and it turns out that the decree was before the observance of the mitzvah, and if indeed 'one who observes a mitzvah will not know evil,'

היינו משלא יגזור לו בשעת קיום המצוה גזרה למות,

That is, that He should not decree upon him, at the time of fulfilling the mitzvah, a decree of death,

ולא יזיק לו שום דבר המזיק אז,

and no harmful thing will harm him then,

אבל מי שנגזר עליו קדם שימות איך יבטל קיום המצוה הזאת את הגזר דינו הקדום,

But one upon whom it was decreed before he dies, how will the fulfillment of this mitzvah nullify his prior decree?

באמת מן שאלת הג' משמע שכח של שומר מצוה כל כך גדול עד שלא יוכל לשלט עליו גם הגזרה הקדומה מששת ימי בראשית כי הנפל הזה אף שראוי לפל מששת ימי בראשית פריה עליו הגמרא שהיה צריה השמירה של המצוה להגן עליו לשמר אותו מן המיתה הנגזר עליו מששת ימי בראשית,

Indeed, from the third question, it is implied that the power of one who observes a mitzvah is so great that even the ancient decree from the Six Days of Creation cannot rule over him, for regarding this one who falls, even though he was destined to fall from the Six Days of Creation, the Gemara challenges this, saying that the protection of the mitzvah should have protected him, to guard him from the death decreed upon him from the Six Days of Creation.

ומוכרח הגמרא לתרץ שמהרהר בעבודה זרה ולא הנפילה המיתה לו אלא ההרהור גרם שיפול וימות
כי בעבודה זרה המחשבה מצרפת למעשה.

And the Gemara is forced to answer that perhaps he had a thought of avodah zarah, and it was not the fall that killed him, but rather the thought caused him to fall and die, for regarding avodah zarah, the thought is joined to the deed.

WHAT TO TAKE FROM IT

We must open our eyes and minds to understand that our lives are not about chasing fleeting desires, but about recognizing Hashem's constant presence and His Torah. Let's internalize that 'nature' is really a continuous miracle, and for a Yid who keeps mitzvos, miracles are the true 'nature,' as all of creation is subservient to Hashem's will and His tzaddikim. Our avodah is to live with this emunah, knowing that everything is only by Hashem's decree, and our connection to Him determines our reality.